

I

(Резолюции, препоръки и становища)

СТАНОВИЩА

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

472-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ, ПРОВЕДЕНА НА 15 И 16 ЮНИ 2011 Г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Роля и приоритети на политиката на сближаване в стратегията „Европа 2020“ (Проучвателно становище по искане на унгарското председателство)

(2011/С 248/01)

Докладчик: г-н BARÁTH

На 15 ноември 2010 г. г-н Péter GYÖRKÖS, постоянен представител на Република Унгария към Европейския съюз, от името на бъдещото унгарско председателство поиска от Европейския икономически и социален комитет да изготви проучвателно становище относно

„Роля и приоритети на политиките на сближаване в стратегията „ЕС 2020“.

Специализирана секция „Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 31 май 2011 г.

На 472-рата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 юни 2011 г. (заседание от 16 юни 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 141 гласа „за“, 9 гласа „против“ и 22 гласа „въздържал се“.

1. Препоръки и наблюдения

1.1 Препоръки

1.1.1 ЕИСК смята, че отговорът на Европейския съюз на кризата, **философията, залегнала в стратегията „Европа 2020“, нейните цели** и водещите инициативи, дават вярната посока, а предприетите мерки и предложените инструменти вдъхват надежда. Стратегията, заедно с Пакта „Евро плюс“, е съсредоточена върху необходимите съществени промени в качествено отношение, както и върху елементите на потенциален растеж.

1.1.2 ЕС непрекъснато задълбочава и укрепва своята интеграция. ЕИСК счита, че ако Европейският съюз и неговите държави-членки желаят да засилят интеграцията, ще трябва до 2020 г. **да въведат нови решителни промени, по-специално по отношение на качеството** на техните институции и правни и финансови системи. Всичко това изисква едновременно трайна стабилност (в дългосрочен план), подобряване на конкурентос-

пособността (потенциал за растеж) и засилване на процеса на (икономическо, социално и териториално) сближаване.

1.1.3 В няколко свои становища ЕИСК подчерта, че политиката на сближаване е „историческа ценност на ЕС“ **и нейните три цели** – конвергенцията, подобряването на регионалната конкурентоспособност чрез създаване на работни места и засилването на териториалното сътрудничество – **трябва да бъдат запазени и укрепени**. Действително, по-слабо развитите европейски страни и региони трябва да увеличат инвестициите в инфраструктурата и в другите форми на капитал, което е от съществено значение за ускоряване на потенциалния растеж.

1.1.4 ЕИСК е убеден, че финансовите ресурси, предназначени за подкрепа на политиката на сближаване, в голяма степен доведоха до добри резултати, но въпреки това смята, че тези средства могат и трябва да бъдат развити допълнително и

преструктурирани и че **преди всичко следва да бъде подобрена ефективността и ефикасността на финансирането и разходите**. Необходимо е инструментите на политиката на сближаване и стратегията „Европа 2020“ да бъдат хармонизирани така, че да не се вреди на европейската политика на сближаване.

1.1.5 ЕИСК препоръчва в рамките на преразглеждането на настоящите цели и инструменти да се проучи възможността за трансформирането им с цел да бъдат приведени в съответствие с елементите на стратегията „Европа 2020“, както следва:

1.1.5.1 Настоящи цели и инструменти на политиката на сближаване

Политика на сближаване			
Цели	Структурни фондове и инструменти		
Конвергенция/устойчив растеж	ЕФРР	ЕСФ	Кохезионен фонд
Регионална конкурентоспособност и заетост	ЕФРР	ЕСФ	
Европейско териториално сътрудничество	ЕФРР		

1.1.5.2 „Европа 2020“: три взаимосвързани приоритета

- Интелигентен растеж: изграждане на *икономика*, основаваща се на знания и иновации;
- Устойчив растеж: насърчаване на по-ефективна, по-екологична и по-конкурентоспособна *икономика*;
- Приобщаващ растеж: насърчаване на *икономика с високо равнище на заетост*, подпомагаща социалното и териториалното сближаване.

1.1.5.3 Според ЕИСК политиката на сближаване трябва ясно да постави акцент върху целите, свързани с обществото и социалното дело, и целите за солидарност, както и върху **използването на структурните фондове с цел инвестиране, в тясно сътрудничество с останалите европейски фондове**. Ако това не се случи, целта на стратегията „Европа 2020“ за постигане на силен икономически растеж, макар и да заслужава подкрепа, ще изтласка социалното и териториалното сближаване на втори план.

1.1.5.4 Ако в структурните фондове се **разменят** местата на целите, свързани с конкурентоспособността и с растежа и ако се позволи на т.нар. мултифондова концепция, да стане доминиращият фактор, тогава всички цели на стратегията „Европа 2020“ и на сближаването ще се съчетаят добре помежду си и структурните фондове на ЕС биха допринасяли по-добре за повишаване на регионалната конкурентоспособност.

Стратегия „Европа 2020“		Политика на сближаване (реформирана структура)		
Цели/инструменти	Водещи инициативи	Цели/инструменти	Структурни фондове и инструменти	
Интелигентен растеж	„Програма в областта на цифровите технологии за Европа“, „Съюз за иновации“, „Младешта в движение“	Регионална конкурентоспособност и заетост		
Научни изследвания/иновации, образование, цифрово общество		По-голяма конкурентоспособност/подобряване на привлекателността, развитие на човешките ресурси/образование и др.; иновации/общество на знанието		
Устойчив растеж	„Европа за ефективно използване на ресурсите“, „Индустриална политика за ерата на глобализацията“	Конвергенция		
Екологични енергии/общество, полагащо грижи за околната среда, развитие на мрежите/малки предприятия		Развитие в областта на околната среда и на инфраструктурите като основи на растежа, изграждане на институционален капацитет		
Приобщаващ растеж	„Програма за нови умения и работни места“, „Европейска платформа срещу бедността“	Европейско териториално сътрудничество		
Равен достъп/повече и по-добри работни места		Местно, регионално и макрорегионално сътрудничество		

1.1.6 ЕИСК отчита, че предложената по-горе структурна хармонизация **изисква извършването на дълбоки промени и съсредоточаване върху определянето на подробни цели**: необходимо е наред с всичко останало да се определят допълнителни цели в областта на конкурентоспособността и да се разшири териториалното сътрудничество в подкрепа на макро-

регионалното развитие. Ако няма възможност за създаване на преки връзки между стратегията „Европа 2020“ и политиката на ЕС за сближаване, техните цели и средства, както и ефикасността на прилагането на политиките могат да намалят значително.

1.1.7 Такава структурна хармонизация би могла да се постигне, ако ЕС признае **сближаването** и политиката на сближаване в широк смисъл като **приоритет, равен на приоритета за конкурентоспособността**. Това ще трябва да се отрази върху финансовите средства, заделени за тези два приоритета. Тук обаче не става дума само да се обезпечат финансови средства за сближаването и за в бъдеще, а да се изразходват тези средства по един **по-ефективен начин**.

1.1.7.1 ЕИСК настойчиво призовава за подобряване на предложенията във връзка с условията на режима за *ex ante* и *ex post* контрол на ефикасността и ефективността на политиката за сближаване на Съюза. Този режим обаче не трябва да пречи на опростяването на инструментите на сближаването като цяло; напротив, той трябва да доведе до намаляване на разходите по прилагане и до увеличаване на предвидимостта. ЕИСК се надява, че институционалните и административните промени ще допринесат за утвърждаването на една по-опростена и по-ефективна система. Необходимо е да се разработи модел, който ще позволи да се оценяват взаимодействията при осъществяването на целите на стратегията „Европа 2020“, на националните програми за реформа и на политиката на сближаване въз основа на особеностите на различните държави- и региони-бенефициери.

1.1.8 ЕИСК изразява съгласие, че **е необходимо всички политики на Съюза да допринесат на успеха на стратегията „Европа 2020“**. В съобщението относно преразглеждането на бюджета на Съюза се предлага ново стратегическо планиране на политиката на сближаване. ЕИСК одобрява напълно изготвената от Европейската комисия **обща стратегическа рамка (ОСР)**, в която **целите и амбициите** на „Европа 2020“ са залегнали под формата на **приоритети за инвестиране**. Тя може да обхване всички фондове на ЕС и освен това да интегрира всички останали финансови инструменти на ЕС.

1.1.9 ЕИСК отново заявява, **Европейският социален фонд**, в качеството си на инструмент на ЕС за инвестиране в човешките ресурси, би трябвало да подкрепя трите приоритета на стратегията „Европа 2020“, т.е. интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Тук ключови елементи са заетостта, обучението и образованието, активното приобщаване и политиките за равни възможности.

1.1.10 ЕИСК счита, че **постигането на тези по-високи цели изисква да се консолидира институционалната структура на ЕСФ** и да се повиши ефективността ѝ, без това да води до нарастване на административната тежест. Важно е ЕСФ да играе водеща роля в подобряването на положението на социалните групи, намиращи се в особено неблагоприятно положение (напр. имигранти, малцинствени групи, хора с увреждания, или ромското население), и за гарантиране на естествените условия за тяхната интеграция.

1.1.11 ЕИСК посочва, че координацията на политиките, финансирани чрез различните фондове по линия на политиката на ЕС за сближаване и на инструментите на стратегията „Европа 2020“, може да повлияе върху техните първоначални цели и да окаже въздействие върху техния териториален интегритет, което да доведе до настъпването на промени в тях; в хода на тяхното прилагане могат да се появят съществени нови гледни точки. Необходимо е да се въведат итеративни механизми за планиране, управление и контрол. Основният смисъл на итеративния процес е, че в „споразумението за партньорство“ трябва да се дефинират

не само подготвителните стъпки за развитие, но и целият процес на изпълнение, както и неговите условия и критерии за ефикасност; при все това страните по споразумението трябва да са готови да приемат, че глобалните цели на управителните комитети могат да се изменят въз основа на непрекъснатото наблюдение на бенефициерите.

1.1.12 Комитетът подчертава, че за постигане на целите на стратегията „Европа 2020“ е необходимо да се засили координацията в управлението на всички фондове, преди всичко на Кохезионния фонд, структурните фондове и фондовете за иновации.

1.1.13 Комитетът е на мнение, че **в дългосрочен план**, за да се избегнат противоречията, има много аргументи в подкрепа на **интегрирането** на всички компоненти на структурната политика на Съюза (включително например стратегията „Европа 2020“, политиката на сближаване, ОСП или ЕИБ) **в един напълно съгласуван набор от генерални политики на Общността, който би могъл да се нарече „Европа 2050“**. Това би дало възможност да се засили политическата и техническата координация и сътрудничеството, и не би означавало край на различните политики. Естествено, то ще бъде трудно осъществимо, тъй като част от съответните политики попадат в правомощията на ЕС, докато за другите отговарят държавите-членки. Укрепването на местното измерение може да бъде подходящо средство за постепенно постигане на желаната цел.

1.1.14 Развитието на една полицентрична Европа, съставена от свързани „интелигентни“ територии, изисква работа в екип, която ще бъде възможна само в рамките на сътрудничество между различни заинтересовани страни. Сътрудничеството в транснационалните райони и макрорегионалните стратегии за развитие, обединяващи **заинтересованите участници** от различни държави и сектори, може да бъде един от пътищата, по които трябва да се върви.

1.2 Региони и сближаване

1.2.1 ЕИСК счита, че **конкурентоспособността на Съюза** до голяма степен **зависи от повишаването на конкурентоспособността на регионите**.

1.2.2 Според ЕИСК възникващите макрорегионални сътрудничества са определящи в много отношения. Както Комитетът подчертава в няколко свои становища (относно регионите на Балтийско море и на р. Дунав), средствата, отпуснати в рамките на структурните фондове, могат да дадат възможност за изготвяне на стратегии **в рамките на материалните и нематериалните трансевропейски мрежи**, от които Европейският съюз има нужда, за да гарантира конкурентоспособността и привлекателността на своята територия.

1.2.3 ЕИСК смята, че бъдещето на Европейския съюз и укрепването на неговото политическо единство зависят и от **способността да се надхвърли регионалната перспектива, основаваща се на статистики, затворена в националните граници и застинала в териториалните си измерения**. Очевидно е че безспорният напредък през последните години към регионален подход, комплексни програми и хоризонтални връзки, както и укрепването на клъстерите ще спомогнат за развитие на социалното и териториалното измерение на европейската икономика.

1.2.4 Според Комитета **няма никакъв смисъл в рамките на различните политики да се осъществяват цели, които са близки, а понякога дори и напълно еднакви**; няма никакъв смисъл да се въвежда друг набор от инструменти, различен от вече утвърдените се инструменти, свързани със сближаването.

1.2.4.1 Следващото десетилетие ще бъде във все по-голяма степен десетилетие на функционалните региони. Регионите могат да имат един или няколко центрове, с хоризонтални трансгранични регионални и вертикални икономически връзки, подкрепяни от правния, финансовия и институционалния потенциал на „**засиленото сътрудничество**“. По този начин новият смисъл, вложен в понятието „регионалност“ може да създаде ново измерение на интелигентна Европа. Все още обаче е необходим план за догонване, тъй като има – и ще продължи да има – региони, които изостават в развитието си.

1.2.5 ЕИСК е на мнение, че **трансформирането на европейската икономика с цел успешното ѝ участие на световната сцена, увеличаването на потенциала за растеж**, намаляването на регионалните различия, подкрепата за микро-предприятията и малките и средните предприятия, упражняващи своята дейност в периферията, освобождаването на нови ресурси, повишаването на осведомеността за околната среда и за воденето на здравословен начин на живот, качеството на образованието, мотивирането на младите поколения, насърчаването на иновациите, увеличаването на готовността за участие в процеси и задълбочаването на европейската идентичност са **все области, на които трябва да се обърне внимание**.

1.3 Градове и градски агломерации

1.3.1 ЕИСК подчертава, че конкурентоспособността на Европа до голяма степен зависи от нейните метрополитни градове и метрополитни региони, където предприятията могат да извличат полза от градските икономики и от мрежите, свързващи световните пазари. **Градските райони могат да бъдат като цяло двигател на растежа** и центрове за творчество и иновации. Темповете на растеж могат да бъдат подобрили и да бъдат създадени нови работни места, ако се събере критична маса от участници като предприятия, университети и изследователи. Проблемите на градовете, свързани с влошаването на околната среда или със социалното изключване, изискват конкретен отговор и пряк ангажимент от страна на съответните равнища на управление.

1.3.2 ЕИСК счита, че е необходимо да се разработи **амбициозна програма за градовете**, която да определя по-ясно наличните финансови ресурси и да възлага на местните представители на изборни длъжности по-голяма роля в създаването и прилагането на стратегиите за градско развитие.

1.3.3 В зависимост от географското положение на градските системи, към тях се добавят различни **привлекателни райони**. ЕИСК не може да приеме да продължи да съществува „традиционният“ антагонизъм между града и селото. Предимствата, които могат да донесат **партньорствата между градски и селски райони**, до голяма степен зависят от конкретни местни и в крайна сметка уникални фактори.

1.4 Селските райони и селското стопанство

1.4.1 ЕИСК е на мнение, че в рамките на **стратегията „Европа 2020“ политиката на сближаване**, от една страна, и **общата селскостопанска политика**, от друга, играят първос-

тепенна роля по отношение на **интегрираното развитие на територията**. Селското стопанство, което е важен източник на икономическа динамика, в действителност продължава да бъде стратегически сектор за ЕС, както от гледна точка на безопасността на храните, така и поради своя потенциал за растеж и заетост в селските райони и по отношение на своя принос в борбата срещу изменението на климата.

1.4.2 В този смисъл двете политики трябва да **насочат своите съгласувани усилия към общи и интегрирани цели**, за да се превърне Европейският съюз в интелигентна, устойчива и приобщаваща икономика, отличаваща се с високи равнища на заетост, производителност и социално сближаване.

1.4.2.1 ЕИСК счита, че в селските райони интелигентните и свързани в световен мащаб територии ще играят роля в осъществяване на възстановяването, предвидено в стратегията „Европа 2020“. По същия начин в градските райони мрежите са организационна форма от първостепенна важност за предприятията и за регионалното развитие.

2. Заключение

2.1 ЕИСК одобрява факта, че политическите позовавания в стратегията „Европа 2020“ на необходимостта от иновации, свързани с изменението на климата, енергийната ефективност, енергията от възобновяеми източници, здравето и демографските промени, са структурно свързани с целите за сближаване в областта на образованието, научните изследвания и развитието и цифровото общество. Те представляват **мост**, включително в регионален аспект, **между целите за сближаване и стратегията „Европа 2020“**.

2.1.1 От друга страна, ЕИСК също така констатира, че съществува **противоречие** между различните теоретични подходи и понятията, използвани в практиката. Като легитимира териториалните аспекти на процеса на сближаване, Договорът от Лисабон добави ново измерение към смисъла на понятието „регионалност“. Начинът, по който в бъдеще ще бъде дефинирано понятието „регион“ в регионалната политика, не е без значение. Необходимо е такова определение, благодарение на което да може да се създаде една обща визия, отразяваща както регионалната гледна точка, така и гледната точка на съответните правни и финансови инструменти, за да се гарантира устойчив и динамичен растеж на Европа.

2.1.1.1 ЕИСК признава, че **появата на макрорегионални стратегии е много положителен процес**, който е тясно свързан с понятието териториално сближаване, въведено от Договора от Лисабон. Регионалните политики, в конкретния смисъл на това понятие, трябва да допълват по един ефективен начин сътрудничеството между регионите, които са по-големи или по-отдалечени един от друг, но имат общи интереси в областта на сътрудничеството.

2.2 Пресечните точки между „групи“ от програми, дефинирани *inter alia* в пространствен (например регионален, териториален, междуградски) аспект, отразяват онези зони, в които се извършват дейности, стимулиращи развитието; в тях, разбира се, има една или няколко агломерации, без това да означава, че те изключват или изтласкват в периферията други такива агломерации. Европейските **„центрове за високи постижения“**, дефинирани въз основа на иновативни умения,

характерни за определени икономически сектори, не са случайно сгрупване на индивидуални умения и компетентности в дадена агломерация, а са по-скоро съчетания от **знания, обединени чрез взаимовръзки с ясни очертания във физическото пространство.**

2.2.1 „Високите постижения“ не могат да възникнат без количествени промени, заложи в системата от цели на сближаването, отнасящи се до околната среда, инфраструктурите, образованието или обучението. Специфичното за подобни области е тяхната откритост. Участието може да става свободно, но поради причини, свързани с качеството, трайни възможности възникват именно около „притегателните центрове“. Предвидимостта съвсем основателно зависи от исторически предвидимата стабилност на многостранните възможности на дадения регион.

2.3 За да се създадат условия за осъществяването на иновации, е необходимо да се подкрепят новите форми на демокрация. Трябва да се развият обичайните форми на обществена консултация и, с помощта на инструментите, основаващи се върху **демократията на участието**, трябва да се отключат уменията, с които да се стимулира организираното гражданско общество към по-голяма склонност или готовност за участие, в съответствие с основните принципи на Договорите за ЕС.

2.4 Характерното за иновациите е, че чрез тях се прилагат на практика новите идеи и предложения които идват в отговор на конкуренцията, и, с помощта на знанията, се изпреварват предвидимите процеси. Тяхната сложност им позволява да съчетават човешките умения, техническите способности и икономическите отношения в цялото им многообразие. Естествено агломерациите, в качеството им на **центрове**, предлагат конкретния контекст, тоест жизненото пространство, без което всичко остава абстракция.

2.5 Поради тази причина – **въз основа на териториалните анализи** – съществена част от системите и политиките за финансова подкрепа трябва да бъде оказването на координирана паралелна подкрепа за иновациите и за мерките с цел догонване.

2.6 Макар да е вярно, че стратегията „Европа 2020“ е глобална програма за растеж, конкурентоспособност, устойчивост и структурна политика, в по-широка, световна перспектива, тази **стратегия е в същото време и програмата, с която се помага на Европа да бъде конкурентоспособна на световния пазар.**

2.7 Както целите на стратегията „Европа 2020“, така и тези на политиката на сближаване отговарят на гореизложеното. Що се отнася за целите на „Европа 2020“ обаче, в институционалната рамка за прилагането им **липсват** общите и новите финансови и правни елементи, които, чрез взаимодействие помежду си, биха могли да се превърнат във фактори за повишаване на ефикасността. Аргументът, според който чрез промяна и интеграция на инструментите на сближаването би се ускорило създаването на Европа, ориентирана към иновациите, е основателен, но единствено **при условие че бъде разширен**

наборът от финансови инструменти, на основата на взаимодействията, създадени благодарение на интеграцията на различните източници.

3. Дебат

3.1 Политическото и икономическото обновяване на Европа беше ускорено от кризата, настъпила в края на десетилетието.

3.1.1 Европейският съюз, отчасти поради световната криза, се нуждае от **осъществяване на по-усилена икономическа интеграция**. Според Комитета това е благоприятен процес, тъй като укрепва Съюза, но е труден, защото сътрудничеството между 27-те държави не се осъществява лесно. Въпреки всички съпътстващи проблеми, водеща идея за тази по-усилена икономическа (и впоследствие политическа) интеграция е създаването на „икономическа политика на ЕС“. **Тя има три основни аспекта** ⁽¹⁾:

а) Стабилност

Чрез Пакта за стабилност и растеж ЕС разширява общия контрол върху секторите, които съдържат риск за стабилността, и въвежда механизъм за управление на кризите (ЕМФС и ЕМС).

б) Растеж и конкурентоспособност

За тази цел ЕС прие **стратегията „Европа 2020“ и пакта „Евро плюс“**.

в) Сближаване

Европейският съюз прилага **политиката на сближаване и общата селскостопанска политика** с цел да се постигне социално, икономическо и териториално изравняване между държавите-членки.

3.2 Приетите промени и основните документи и стратегии представляват **рецепта за обновление**. Чрез тях бяха създадени условия и инструменти, за чието използване политическите ръководители на ЕС и на държавите-членки носят обща отговорност. Различните инструменти са на разположение, за да бъдат използвани **съвместно** и да носят стабилност, растеж и конкурентоспособност и да реализират сближаване.

3.3 Сама по себе си задачата за съчетаване на стратегията „Европа 2020“ с политиката на сближаване отразява разделение. Тя подсказва за съществуващата опасност, породена от противопоставянето на свободата на пазарната икономика и социалното и териториалното изравняване. **Днес, в условията на ограничено финансиране, при което подкрепата за едно от се осъществява за сметка на другото, рисковете са още по-големи. Укрепването на сближаването следва да се осъществява чрез подобряване на условията за растеж и конкурентоспособност. По-слабо развитите държави-членки или региони не бива да губят повече време в настоящия световен контекст.**

⁽¹⁾ Вж член 3.3 от ДЕС и член 174 от ДФЕС.

3.4 В резултат на кризата публичните финанси на няколко държави-членки са трайно отслабени и ще бъде трудно да се стабилизира във време, когато отрицателните последици от застаряването на населението вече се усещат. Накратко казано, за повечето от държавите на ЕС предстоят трудни времена.

3.5 В стратегията „Европа 2020“ съвсем основателно не се прави разграничение между структурните реформи, предназначени за прилагане в дългосрочен план, и мерките за възстановяване в краткосрочен план.

3.6 Успехът на стратегията „Европа 2020“ не следва да зависи от краткосрочни икономически тенденции. Именно ресурсите, инвестирани за извършването на бавни структурни промени, „дават насоката“ на секторите, които, чрез своите конкурентоспособни иновации, са в състояние да обновят самата система.

3.7 Елементите на потенциален растеж (съвсем основателно) имат допирни точки с няколко от целите на стратегията „Европа 2020“, но помежду им съществуват и някои неумишлени различия.

3.7.1 Сред целите на стратегията „Европа 2020“ – от гледна точка на потенциала за растеж – целта за повишаване на процента на заетост и на образователното равнище обхваща количествените и качествените аспекти на работната ръка. Целта, свързана с разходите за научни изследвания и развитие, както и тази, свързана с климата и енергетиката, имат връзка с качеството на инвестираните капитали и с устойчивостта на околната среда. В стратегията „Европа 2020“ обаче липсват някои от факторите, определящи качеството и количеството на капиталите (инвестициите и техните технически стандарти), както и съвкупната продуктивност на факторите. В стратегията „Европа 2020“ се обръща особено внимание на разходите за научни изследвания и развитие, но не се разглеждат достатъчно задълбочено иновационните процеси в дружествата или икономическите и социалните иновации, които не са аналогични на научните изследвания и развитието.

3.7.2 Въз основа на горното е видно, че стратегията „Европа 2020“ отразява икономически подход, **отговарящ на потребностите и характеристиките на развитите икономики с бавен растеж**, които имат значителен капацитет за научни изследвания и развитие и в които равнището на инвестиране е сравнително ниско, тъй като в дългосрочен план е било достатъчно за осигуряване на необходимите структурни реформи. Няма никакво съмнение, че в развитите страни научните изследвания, развойната дейност и иновациите играят важна роля за икономическия растеж. Разбирано по този начин, сближаването, въпреки че не влиза непременно в противоречие с конкурентоспособността, в крайна сметка застава на второ място след нея.

3.7.3 Въпреки това, за да могат някои нови държави-членки на ЕС, чието икономическо развитие е на по-ниско равнище, да догонят останалите, са необходими инвестиции в инфраструктура и в други области. В такива страни основният източник на икономически растеж е инвестирането, като научните изследвания и развойната дейност играят по-малка роля. В документа на Комисията⁽²⁾ сближаването се споменава в този контекст, но в проекта не се акцентира достатъчно върху догонването от страна на по-слабо развитите държави-членки.

3.8 Невъзможно е да се разбере стратегията „Европа 2020“ без информация за механизма на финансиране. От

една страна, между 2010 и 2013 г. съществува „сива зона“: през този период продължават да важат установените финансови перспективи, но те не позволяват да бъдат изгълнени целите на стратегията „Европа 2020“ (например що се отнася до програмата в областта на цифровите технологии). От друга страна, приетите цели в рамките на стратегията „Европа 2020“ до голяма степен определят разходната част на бъдещия бюджет на Европейския съюз. **Въз основа на тази констатация може да се препоръча целите на стратегията „Европа 2020“ да се обвържат с приоритетите на финансовата рамка.**

3.9 Редица анализи потвърждават, че **освен безбройните си други предимства, енергията, вложена в догонването, има многократно възвръщаемост:**

— първо: от една страна, може да се посочи, че инвестициите, отпуснати от бюджета на ЕС, създават по-високо от средното увеличение на финансовите резултати на икономиката на ЕС (БВП), благодарение на усъвършенстваните трансфери на технологии, големия дял на вноса в инвестициите, квалифицираната работна ръка, преимуществата на по-евтината инфраструктура и инвестициите, които се ползват с финансова подкрепа и надграждат върху модерната инфраструктура;

— второ: разширяването на вътрешния пазар, по-голямата мащабност на дейностите, свързани с услугите, и нарастването на основата на знанията са все фактори, които сами по себе си допринасят в значителна степен за иновационните дейности;

— трето място: за сектора на МСП финансовите помощи, които могат да бъдат получени благодарение на структурните фондове, в голяма степен означават пазар, достъп до пазара или ресурс за развитие;

— и накрая, потенциалното положително въздействие на интеграцията и на догонването върху социалните групи в най-неблагоприятно положение, които са изключени от пазара на труда по различни начини, може да бъде значително.

3.10 ЕИСК изразява съжаление, че Комисията не е представила сценарий за растеж, който да **оптимизира потенциала на единния пазар**, а такъв, който се съсредоточава повече върху драстично стабилизиране на бюджетите като предварително условие за растежа. Би било уместно да се обърне много по-голямо внимание на двигателите за растеж, които ще позволят на държавите-членки да стабилизира бюджетите, като в същото време поемат по пътя на устойчив растеж. За тази цел Комитетът смята, че балансирана макроикономическа политика, която хармонично съчетава аспектите на икономиката, насочени към предлагането и търсенето, трябва да бъде неразделна част от всяка ориентирана към бъдещето икономическа стратегия.

3.11 Би било изключително добре програмите да се определят от **„финансови центрове“**, създавани на основата на очакваните резултати и анализ на риска. Необходимо е това да се направи, тъй като глобализацията далече надхвърля териториалните ограничения и тъй като разпространението в световен мащаб на концентрираните „лостове“ за иновации, които се изграждат в някои региони, и от друга страна, тяхната обединяваща функция, ще продължи да се засилва.

(2) COM(2010) 2020 окончателен.

3.11.1 Необходимо е такива региони да могат да разполагат свободно със своите финансови ресурси и сами да решават какъв приоритет да отдават на различните фактори за развитие при разпределянето на тези ресурси; чрез трайното си участие в иновационните процеси и въз основа на създадената добавена стойност те трябва да могат да решават дали да одобряват или отхвърлят финансова подкрепа.

Брюксел, 16 юни 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON
